

Jīvaka-pañha-vatthu
Dzsívaka kérdésének ügye

A Dhammapada 90. versének kommentárja

Kutnyánszky Edina fordítása és magyarázatai

Vezetőtanár: Körtvélyesi Tibor

„Aki az útját bejárta” – ezt a tanítást a Mester, Dzsívaka mangóligetében időzve, egy, Dzsívaka¹ által feltett kérdés kapcsán fejtette ki.

A Dzsívakavatthu a Khandhakában² (Mahávagga 326-tól kezdődően) van bővebben kifejtve.

Egy alkalommal Dévadatta³ Adzsátaszattuval⁴ egyetértésben, ellenséges szándékkal telve felmászott a Keselyűcsúcsra⁵. „Meg fogom ölni a Mestert!” – gondolta, és egy sziklát lehajított, ám azt két hegycsúcs felfogta. A szikláról letörött egy szilánk, repült tovább, a magasztos lábának ütközve vérét fakasztotta, és erős fájdalmat okozott neki.

A szerzetesek a Mestert Maddakucshiba⁶ vitték. Ám a Mester onnan Dzsívaka mangóligetébe akart menni. „Vigyetek engem oda!” – mondta. A szerzetesek felemelték a nagyszentet, és Dzsívaka mangóligetébe mentek vele.

Dzsívaka a történeteket hallva a Mesterhez ment. A sebet gyógyító-összehúzó hatású szerrel kezelte, és bekötözte. A Mesternek ezt mondta: „Uram, gyógyszert készítettem a belsővárosban egy férfinak. Elviszem azt neki, aztán visszajövök. Ameddig vissza nem érek, a seb maradjon így, a gyógyszerrel bekötözve.”

Ezzel elment, annak az embernek megtette, amit kellett. Kapuzáráskor ért vissza, ezért a kapun nem jutott át. Akkor ez a gondolata támadt: „Óh, súlyos tettet követtem el. A Tathágata lábát – csak, mint egy másik emberét – sebet összehúzó hatású gyógyszerrel kezeltem és bekötöttem. Most kellene a kötést levenni róla. Ha a kötés rajta marad egész éjjel, a Magasztos be fog lázasodni.”

---

¹ Dzsívaka (p. Jīvaka Komārabhacca) – orvos, Abhaja (p. Abhaya) királyi herceg nevelt fia.

² A *Vinaja Mahávagga* részében a *Csivarakkhandhaka* fejezetben található (<https://tipitaka.org/romn/#29>)

³ Dévadatta a Buddha unokatestvére (anyai nagybátyjának fia). Amikor a Buddha Kapilavatthuban tanította a szákijákat, Dévadatta a barátaival együtt követője lett. Később át akarta venni a Buddha vezető helyét a szanghában. Mivel szép szóval ezt nem sikerült elérnie, a Buddha életére tört.

⁴ Adzsátaszattu (p. Ajātasattu) Bimbiszára magadhai király fia, trónörökös. Abhaja hercegnek – Dzsívaka nevelőapjának, egyes források szerint magának Dzsívakának – a féltestvére. A trón megszerzése érdekében még az apagyilkosságtól sem riadt vissza. Dévadattát ő segítette a Buddha megölésére irányuló kísérleteiben.

⁵ Ez a Rádzsagahát körülvevő öt domb egyike.

⁶ Maddakucshhi (p. Maddakucchi) – egy vadspark Rádzsagaha (p. Rājagaha) közelében. Nevét arról kapta, hogy amikor Bimbiszára király felesége várandós lett Adzsátaszattuval, a gyermekről szóló jóslatot meghallva ebbe a ligetbe ment, és hasának/méhének erőteljes masszírozásával megpróbálta abortálni a magzatot. Ez a próbálkozása persze sikertelen volt, de a király megtiltotta neki, hogy újra oda menjen.

(forrás: https://www.palikanon.com/english/pali_names/ma/maddakucchi.htm)

Abban a pillanatban a Mester Ánanda thérát szólította – „Ánanda, Dzsívaka este jött vissza, de kapuzárás után érkezett. Bár azt gondolja, most kell levenni a kötést a sebről, nem [tudja] kikötözni.” A théra kikötözte, a seb – akár a fáról a kéreg – levált.

Dzsívaka sietve épp napkelte előtt ért oda a Mesterhez „Uram, felment a láza?” – kérdezte.

„Dzsívaka, a Tathágatának ott a bódhifa alatt⁷ minden láza lecsillapodott!” Majd megmutatta az összefüggést, tanítást adott, és ezt a verset mondta:

Aki útját bejárta, bánaton túllépett, megszabadult egészen;
minden köteléket odahagyott, annak láza többé nincsen.

Fórizs László fordítása:

<https://a-buddha-ujja.hu/dhp-7-vagga/hu/forizs-laszlo>

Bevégezte útját, túljutott a szomorúságon,
minden béklyót lerázva magáról
végleg kiszabadult:
számára nincs többé szenvedés.

Vekerdi József fordítása:

<https://a-buddha-ujja.hu/dhp-7-vagga/hu/vekerdi-jozsef>

Aki útja végére ért, lerázva kötelékeit,
túl örömmön és bánaton, az nem ismer több szenvedést.

A tanítóbeszéd végén sokan a folyamhozérkezés gyümölcsét, illetve a többi megvalósítási szintet elérték.

(Dzsívaka kérdése – első történet)

---

⁷ a megvilágosodásakor

Dévadatta sziklát dob a Magasztosra

Taxila Museum, Case III B. (After Kurita 1988-90, Vol. 1: fig. 431)

Dzsívaka a Magasztos lábát kezeli

Magángyűjtemény, Japán. (After Kurita 1988-90, Vol. 2: fig. 878).